

La nit del 7 al 8 d'agost, quan l'atenció mundial tenia la mirada posada a Pequín, que havia d'inaugurar els Jocs Olímpics, les tropes governamentals de Tbilisi van atacar la república secessionista i pro-russa d'Ossètia del Sud. Hores abans, el president georgià, Mikhaïl Saakaixvili, havia anunciat un alto-el-foc unilateral dels tiroteigs que havien enfrontat durant uns dies els soldats pacificadors georgians i el contingent de pau rus sud-osseta.

L'endemà, Geòrgia va justificar l'ofensiva dient que s'havien trobat obligats a contestar i obrir foc contra els atacs que els secessionistes duïen a terme als enclavaments georgians d'Ossètia del Sud. No se sap qui va obrir foc primer ni quin paper van fer en l'inici de la guerra els soldats pacificadors russos. L'ofensiva georgiana del 8 d'agost va ser la continuació d'una setmana d'hostilitats entre les dues parts, en què ja havien mort sis persones.

Les autoritats d'Ossètia del Sud de seguida es van adreçar a Moscou demanant ajuda per a prevenir la catàstrofe humanitària. Moscou va tardar unes quantes hores a reaccionar. El primer ministre, Vladímir Putin, era a Pequín. El president, Dimitri Medvedev, passava les vacances en un creuer pel Volga, tot i que de seguida va tornar a Moscou. La resposta no va ser immediata, però sí contundent.

A partir d'aquí va començar una espiral de violència que va abocar Rússia i Geòrgia a una guerra pel control d'Ossètia del Sud, un conflicte que es va estendre a l'altra república secessionista georgiana, Abkhàzia, i a més zones de Geòrgia que l'exèrcit rus va bombardejar o ocupar. Per la manca d'un observatori internacional independent, és difícil de parlar del nombre de víctimes, però a l'hora de tancament d'aquesta edició les parts parlaven de 1.600 morts d'Ossètia del Sud, 18 soldats russos i 90 de georgians, a més d'uns 30.000 refugiats.

Operació de pau. El president rus, Dimitri Medvedev, per justificar la dura contraofensiva russa, va parlar des del principi d'una "operació per a imposar la pau" complint l'obligació de defensar els compromisos amb el poble osseta (la majoria ciutadans russos) i amb el

Rússia demana que s'obri una negociació per a resoldre l'estatus d'Ossètia del Sud i d'Abkhàzia; dues repúbliques que es proclamen independents des de fa anys. Les raons que han portat els separatistes a fer aquesta reclamació es remunten als temps més durs de la Unió Soviètica.

El remolí del Caucas

Un grup de georgians es manifesten davant el parlament a Tbilisi, la capital de Geòrgia, per protestar contra l'atac de l'exèrcit rus, el 12 d'agost proppassat.

contingent pacificador rus. Els analistes de Moscou consideren que el Kremlin no tenia cap més alternativa.

Després de cinc dies de combats, Geòrgia i Rússia, amb la mediació del president francès, Nicolas Sarkozy, com a president de torn de la Unió Europea, van acordar un alto-el-foc. Aquest pla estableix que no es pot recórrer a l'ús de la força, que s'han d'aturar definitivament totes les accions militars, que cal garantir un accés lliure a l'ajuda humanitària i retirar les forces armades georgianes i les russes a les posicions inicials.

Tanmateix, el govern rus va proposar un altre punt, de vital importància per a les dues repúbliques secessionistes: la necessitat d'iniciar immediatament les converses per establir el futur estatus d'Ossètia del Sud i d'Abkhàzia. Geòrgia, però, no el va acceptar perquè no li agrada la paraula *estatus* i considera que cal internacionalitzar el procés. Les dues repúbliques secessionistes georgianes han intensificat les reivindicacions independentistes —que es remunten a principi dels anys 90— des de la proclamació de la independència de Kosovo el febrer passat. Totes dues

Conflicte a Geòrgia

consideren que tenen més drets històrics que no els kosovars i que la comunitat internacional no pot aplicar criteris diferents a l'hora de reconèixer el principi de l'autodeterminació dels pobles. Però el govern georgià vol recuperar el control sobre aquests territoris i, en anunciar la signatura del pla, el president Saakaixvili va deixar ben clar que "la integritat territorial de Geòrgia i la pertinença d'Ossètia del Sud i Abkhàzia a Geòrgia no es poden posar en qüestió en cap procés internacional".

Dos conflictes congelats. Les repúbliques secessionistes georgianes d'Ossètia del Sud i d'Abkhàzia són dos dels anomenats *conflictes congelats*, juntament amb el de Nagorno-Karabakh (enclavament armeni a l'Azerbaidjan) i el Transdnièster (a Moldàvia), que s'arrosseguen des de la desintegració de la Unió Soviètica. Ossètia, un poble del

**Els anys 90
Geòrgia va anul·lar
l'autonomia
d'Ossètia del Sud
i va començar
a reprimir-ne la
llengua i la cultura**

Caucas on es parla una llengua de la família iraniana, va ser annexada a Rússia el 1774, abans que Geòrgia. La política territorial de la Unió Soviètica, per frenar possibles moviments nacionalistes, va dividir-la en dues parts; d'aquesta manera Ossètia del Nord, anomenada també Alània, va quedar dins el territori rus i Ossètia del Sud, dins el georgià.

Ossètia del Sud va obtenir l'estatus de república autònoma dins Geòrgia el 1936. Amb la *perestroika* i la *glasnost* impulsades pel president Mikhaïl Gorbtxov, el 1989 els ossetes del sud van demanar la unificació amb els del nord, per fugir del creixent nacionalisme georgià. L'any següent, el parlament georgià va anul·lar l'estatus de república autònoma i va començar una repressió de la llengua, de la premsa i de la cultura. El conflicte armat va començar al gener del 1991 i es va acabar el juliol del 1992. D'aleshores ençà, Ossètia del Sud viu com un país independent *de facto*, però, igual com Abkhàzia, no ha estat reconeguda per la comunitat internacional.

El territori de la república osseta del sud ocupa uns 3.900 quilòmetres quadrats i hi ha diversos enclavaments georgians que es mantenen fidels al govern de Tbilisi. Abans d'esclatar el conflicte actual, en aquest territori hi vivien unes 70.000 persones, un 60% ossetes, un 25% georgians, i el 15% restant repartit entre unes altres minories. Per Ossètia del Sud hi passa la carretera militar del Caucas i viu una crisi

Un contingent de soldats russos entren al poble de Khurta, a l'oest de Geòrgia, a la frontera amb Abkhàzia, amb l'objectiu d'impedir els atacs de l'exèrcit georgià, el dia 11 d'agost.

econòmica permanent des de la guerra dels anys 90.

Fins el 7 d'agost passat, abans de començar aquest conflicte, en virtut dels acords de pau dels anys 90, hi havia un contingent pacificador mixt format per russos, ossetes i georgians. Aquest ha estat un dels principals factors que explica el xoc entre els interessos de Tbilisi i Moscou i que serà clau quan es comencin a negociar aspectes més concrets del pla de pau. Les autoritats georgianes han repetit unes quantes vegades que els russos no poden formar part de la missió de pau i que cal establir-hi unes forces internacionals.

Xoc d'interessos. Les relacions entre els governs de Moscou i Tbilisi s'han anat deteriorant des del triomf de la revolució de les roses del desembre del 2003 i l'arribada de Mikhaïl Saakaixvili a la presidència de Geòrgia. Rússia se sent amenaçada per la política pro-occidental de Geòrgia i per les seves intencions d'entrar aviat a l'OTAN, cosa que significaria la presència d'aquesta organització a les portes de l'instable Caucas nord i la pèrdua d'influència russa a la zona.

Geòrgia no té reserves d'hidrocarburs, però estratègicament és un país

molt important de trànsit del petroli i del gas de la mar Càspia i d'Àsia Central cap a Europa. Actualment, l'oleoducte Bakú-Tbilisi-Ceyhan i el gasoducte Bakú-Tbilisi-Erzurum són les úniques canonades que exporten hidrocarburs cap a occident sense passar per territori rus. Geòrgia acusava contínuament Rússia de provocacions i de fomentar activitats subversives a Abkhàzia i a Ossètia del Sud per impedir el restabliment de la integritat territorial georgiana, un dels objectius principals del president Saakaixvili. Aquestes repúbliques tenen el suport econòmic de Moscou i la majoria de

gent té el passaport rus, oficialment, en virtut d'una llei que permet a Rússia de donar la ciutadania als habitants de zones amb conflictes territorials. Geòrgia acusava Rússia de voler-les annexionar. Moscou, que no n'ha reconegut mai la independència, va reforçar els vincles amb aquestes repúbliques secessionistes i es va fer més públic el suport que ja els donava des dels anys 90, quan es va proclamar la independència de Kosovo, a la qual Rússia s'oposava fermament.

*Natàlia Boronat
Moscou*